

Svar på skriftligt spørsmål SSS 23/2016 rd

Svar på skriftligt spørsmål om att förbjuda amalgam som tandfyllningsmaterial i Finland

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørsmål SS 23/2016 rd undertecknat av riksdagsledamot Eva Biaudet /sv m.fl:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att förbjuda amalgam som tandfyllningsmaterial i Finland?

Som svar på detta spørsmål anför jag följande:

Användningen av amalgam har minskat märkbart i Finland sedan 1980-talet. I Finland har man vidtagit många åtgärder för att minska bruket av amalgam. En expertgrupp på Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (STAKES) utarbetade en rekommendation 1993 om material inom tandvården. Man rekommenderade att undvika nya amalgamfyllningar av miljöhänsyn för att minska kvicksilverbelastningen. Alternativa tandfyllningsmaterial rekommenderas för barn och gravida kvinnor. Man fäste även särskild uppmärksamhet vid förebyggande tandvård.

I Finland fastställdes hanteringen av amalgamhaltigt avloppsvatten och avfall från tandläkarmottagningar genom statsrådets beslut 112/1997. Efter det har avloppsvatten från tandvårdsenheter fått ledas in i allmänt avlopp endast genom amalgamavskiljare, vars verkningsgrad skall vara minst 95 procent. Avloppsreningsverkens kvicksilverbelastning har minskat under de senaste åren.

Europeiska kommissionen antog 2005 en kvicksilverstrategi, vars syfte är att minska de negativa verkningarna av kvicksilver på miljö och hälsa. Strategin genomgick en översyn 2011 och man föreslog förbättringar inom branscher där det redan existerar kvicksilverfria alternativ. Att minska eller förbjuda användningen av tandamalgam var ett av förslagen i strategin. Man konstaterade ett behov att utreda bruket av amalgam och materialets behov i Finland. Utredningen gjordes 2012 som ett samarbete mellan miljöministeriet och social- och hälsovårdsministeriet och genomfördes som enkäter riktade till branschens yrkesverksamma samt läroinrättningar. Enligt utredningen bedömer man att mindre än 3 procent av tandfyllningarna utfördes med amalgam. Amalgam användes endast i speciella fall, i huvudsak vid svåra fyllningar av kindtänder, pga. materialets hållbarhet och låga kostnad. Utredningen visade att amalgamet går att ersätta med alternativa fyllningsmaterial bara man beaktar en eventuell höjning av vårdkostnaderna och den sämre hållbarheten hos ersättande material. Så gott som alla tandläkarmottagningar använde amalgamavskiljare (99 %). Det fanns dock rum för förbättring när det gäller hanteringen av sekundärt amalgamavfall. Med hjälp av information och utbildning kan man minska belastningen av sekundärt amalgam ytterligare.

Svar på skriftligt spörsmål SSS 23/2016 rd

2012 förbjöd två EU-länder, Sverige och Danmark, helt eller delvis användningen av amalgam i tandfyllningar. Det är obligatoriskt i många EU-länder att använda amalgamavskiljare på tandläkarmottagningar. Av länderna utanför EU har Japan, Norge och Schweiz begränsat eller helt och hållet förbjudit användningen av amalgam.

Minimata-konventionen om kvicksilver öppnades för undertecknande i Kumamoto, Japan, i oktober 2013. Europeiska unionen och de flesta av dess medlemsländer inklusive Finland har undertecknat konventionen. Fram till februari 2016 har 128 stater undertecknat konventionen och 23 stater har ratificerat den. Konventionen beräknas träda i kraft under 2017, då erfordrade 50 stater har ratificerat den.

Med konventionen strävar man även till att minska de miljö- och hälsomen som orsakas av tandamalgam. Konventionen förutsätter inte att man slutar använda amalgam, men den förutsätter åtgärder för att minska användningen enligt en separat bilaga. De som undertecknat konventionen måste genomföra åtminstone två av bilagans åtgärder. Dessa åtgärder är bland annat att upprätta nationella mål för att minimera användningen av tandamalgam, att begränsa användningen av kvicksilver till att omfatta dess inkapslade form, att främja kvicksilverfria alternativ i tandfyllningar, att främja rutiner som ur miljöns synpunkt är de effektivaste för att minska kvicksilverutsläppen från tandvårdsenheter, samt att beakta frågan i utbildning och forskning inom branschen.

Kommissionen har den 2 februari 2016 utfärdat ett förslag till beslut om att godkänna kvicksilverkonventionen i Europeiska unionen. Konventionen verkställs genom en förordning på EU-nivå. Social- och hälsovårdsministeriet anser att man redan genom nuvarande nationella åtgärder märkbart har minskat exponeringen för amalgam hos människor och miljö i konventionens anda. Dessa åtgärder kommer man att fortsätta med enligt det som förutsätts i konventionen och genom att öka information och utbildning i frågan i olika sammanhang.

För en god munhälsa är det viktigt att tillse att även den förebyggande vården fungerar, så att man kan minska behovet av tandfyllningar. För att upprätthålla munhälsan spelar de dagliga egenvårdsvanorna en central roll hos var och en.

Helsingfors 7.3.2016

Familje- och omsorgsminister Juha Rehula